

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT

**ONDERZOEK IN HET KADER VAN
HET VIERJAARLIJKS BEZOEK
OP CBS DE ARK**

Plaats : Barendrecht
BRIN-nummer : 19UU
Onderzoeksnummer : 119683
Conceptrapport verzonden op : 19 november 2010

Datum schoolbezoek : 21 juni 2010
Rapport vastgesteld te Zoetermeer op 30 november 2010

Inhoud

1	Onderzoek 5
2	Bevindingen 7
3	Conclusie 11
	Bijlage 13

1 Onderzoek

Op 21 juni 2010 heeft de inspectie CBS De Ark bezocht. Het bezoek is afgelegd vanwege de verplichting van de inspectie om scholen voor primair onderwijs ten minste eenmaal per vier jaar te bezoeken.

Tijdens het onderzoek heeft de inspectie de kwaliteit van het onderwijs op de school beoordeeld met een beperkte set indicatoren, waarmee zij conform de Wet op het Onderwijstoezicht (WOT) kan beoordelen of de school op belangrijke onderdelen onderwijs van voldoende kwaliteit biedt. Deze indicatoren hebben betrekking op de resultaten en de ontwikkeling van leerlingen, op de zorg en begeleiding en op de kwaliteitszorg. Daarnaast zijn enkele verplichtingen van de school in het kader van de naleving van wet- en regelgeving gecontroleerd, waaronder de onderwijstijd.

De bevindingen uit het onderzoek in het kader van het vierjaarlijks bezoek worden gebruikt om te bezien of het reeds aan de school toegekende basisarrangement kan worden gehandhaafd. Eventueel geconstateerde tekortkomingen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse. Indien tijdens het onderzoek echter blijkt dat er mogelijk sprake is van zwakke of zeer zwakke onderwijskwaliteit, dan zet de inspectie het onderzoek in het kader van het vierjaarlijks bezoek, na overleg met het bevoegd gezag, om in een kwaliteitsonderzoek.

De inspectie heeft op een aantal basisscholen naast het vierjaarlijks onderzoek ook een themaonderzoek uitgevoerd.

Het beleid van de overheid is er op dit moment op gericht het niveau van de basisvaardigheden taal en rekenen te verbeteren. In dat kader voert de inspectie op scholen themaonderzoeken uit naar (aspecten van) het onderwijs in deze basisvaardigheden. In 2010 is dit onderzoek bij rekenen en wiskunde gericht op de kwaliteit van het automatiseren van basiskennis rekenen en wiskunde. Het doel is om op landelijk niveau een beeld te krijgen van het aanbod ten aanzien van het automatiseren van basiskennis rekenen en wiskunde.

CBS De Ark maakt deel uit van de landelijke steekproef van scholen voor dit onderzoek.

Om het onderzoek te kunnen uitvoeren heeft de inspectie gebruik gemaakt van een waarderingskader met indicatoren en criteria. De school heeft hiervan bij de afronding van het schoolbezoek een overzicht ontvangen. In dit rapport worden de bevindingen van het themaonderzoek op de school alleen op hoofdlijnen weergegeven.

In hoofdstuk 2 van dit rapport beschrijft de inspectie de bevindingen die uit haar onderzoek op CBS De Ark naar voren zijn gekomen. Bij de geconstateerde verbeterpunten is tevens een onderbouwing opgenomen. Dit hoofdstuk beschrijft tevens kort de belangrijkste bevindingen van het themaonderzoek automatiseren van basiskennis rekenen en wiskunde. In hoofdstuk 3 volgt de conclusie.

Onderzoeksopzet

Deze rapportage over het onderzoek is gebaseerd op:

- Een beperkte set indicatoren uit het Toezichtkader po/vo 2009 van de inspectie. Het toezichtkader is te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

- Analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Schoolbezoek, waarbij:
 - schooldocumenten en handelingsplannen zijn bestudeerd;
 - enkele groepsbezoeken zijn afgelegd voor het beoordelen van de planmatige uitvoering van de zorg;
 - een gesprek met de directie en de intern begeleider is gevoerd.

Het themaonderzoek automatiseren van basiskennis rekenen en wiskunde bestond uit de volgende activiteiten:

- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Schoolbezoek, waarbij:
 - in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van activiteiten rekenen en wiskunde. Deze groepsbezoeken vonden plaats in de groepen 2, 3, 5 en 7;
 - schooldocumenten zijn bestudeerd;
 - gesprekken met de directie en de intern begeleider en de leraren zijn gevoerd.

2 Bevindingen

De bijlage van dit rapport bevat een overzicht van de bij dit onderzoek gebruikte indicatoren en de bevindingen van de inspectie daarover.

Uit dit overzicht valt op te maken dat op De Ark de kwaliteit van het onderwijs voor alle onderzochte indicatoren op orde is en op relatief veel indicatoren als goed is beoordeeld.

Toelichting

Opbrengsten

De resultaten van de leerlingen, zowel die aan het eind van de schoolperiode als ook die tijdens de schoolperiode, beoordeelt de inspectie als voldoende. De gemiddelde score op de eindtoets over de afgelopen drie schooljaren is hoog te noemen. Toch mag de school zich steeds afvragen of dit het hoogst haalbare was. Hiervoor zou de school reële maar ook ambitieuze doelen kunnen opstellen. Overigens worden alle resultaten van de toetsen uit het leerlingvolgsysteem uitgebreid en gedegen geanalyseerd.

Zorg en begeleiding

De toch al goede zorgstructuur wordt nog dit schooljaar, zoals vastgelegd in het Actieplan Zorgstructuur, verder verbeterd. Accenten daarbij liggen in het verder vervolmaken van het planmatig handelen, waarbij opbrengstgericht werken wordt meegenomen, en het maximaliseren van de zorg voor de leerlingen, zowel aan de onder- als ook aan de bovenkant. De begeleiding van de leerkrachten wordt meer ondersteunend en coachend van aard.

Kwaliteitszorg

De Ark heeft zich net als tijdens het vorige inspectieonderzoek (februari 2006) bewezen als een goede basisschool, waar het voor de leerlingen en leraren uitstekend toevoegen is en waar alle voorwaarden voor goed onderwijs aanwezig zijn. Naast het specifieke onderzoek naar het reken- en wiskunde onderwijs (waarover in hoofdstuk 2 meer) heeft de inspectie volstaan met het uitvoeren van een lichte toets naar de basiskwaliteit van de school. Het blijkt dat de school haar niveau heeft weten te behouden en zich zelfs op enkele punten verder heeft verbeterd. Op die punten waarop de school in het vorige inspectierapport al een goede kwaliteit heeft laten zien heeft de inspectie nu een korte toets uitgevoerd. De kwaliteitszorg staat op een hoog peil, de school beschikt over een uitgebreid en integraal jaarverslag (2008-2009) waarin ook aan de ouders en andere belanghebbende verantwoording wordt afgelegd over de schoolontwikkelingen, de behaalde resultaten en de leeropbrengsten. Daarnaast beschrijft het schooljaarplan helder en concreet de geplande verbeteractiviteiten voor dat jaar en is het verder uitgebreid uitgewerkt in specifieke actieplannen per schooljaar. In 2008 heeft de school een zelfevaluatierapport opgesteld waarop de jaarplannen in de jaren daarna zijn gebaseerd. Ter voorbereiding op de nieuwe schoolplanperiode (vanaf 2011) zal de school wederom een zelfevaluatie uitvoeren.

Themaonderzoek Automatiseren van basiskennis rekenen en wiskunde

Bij het themaonderzoek zijn verschillende kwaliteitsaspecten van het onderwijs in het automatiseren van de basiskennis rekenen en wiskunde onderzocht, namelijk de leerresultaten, het leerstofaanbod, de tijd, het didactisch handelen, de afstemming op verschillen tussen leerlingen, de zorg en begeleiding en de kwaliteitszorg.

De inspectie is nagegaan waaruit het aanbod voor rekenen en wiskunde, specifiek voor het automatiseren van de basisvaardigheden bestaat, of de gerealiseerde leerinhouden dekkend zijn voor de kerndoelen en of de leerinhouden in de verschillende leerjaren op elkaar aansluiten. In het verlengde hiervan is nagegaan of de school voldoende tijd besteedt aan automatiseren. In lesobservaties is gekeken naar de didactiek. De inspecteur is nagegaan of de leraren effectieve instructie ten aanzien van het automatiseren geven en hierbij doelgericht te werk gaan. Daarnaast is nagegaan of de leerkrachten zorg dragen voor interactieve werkvormen, het strategisch denken en leren stimuleren en samen met de kinderen reflecteren op de gebruikte oplossingsstrategieën.

Kinderen verschillen in de mate waarin zij de te onderscheiden basisvaardigheden beheersen. In het onderzoek is eveneens nagegaan of de leraren de ontwikkeling van de automatisering van basiskennis rekenen en wiskunde van de leerlingen systematisch volgen en of dit ook leidt tot doelgerichte differentiatie in de lessen of het bieden van specifieke ondersteuning.

Tot slot is nagegaan of de kwaliteitszorg van de school zo is ingericht dat de school de kwaliteit van het rekenonderwijs systematisch kan bewaken en verbeteren, en of er aandacht is voor de deskundigheidsontwikkeling van de leraren op het gebied van het reken-wiskundeonderwijs.

Leerresultaten

De resultaten voor rekenen en wiskunde zijn van voldoende niveau en geven geen aanleiding tot maatregelen op het gebied van het automatiseren van basiskennis rekenen en wiskunde.

In de groepen is sprake van specifieke aandacht voor automatiseren. In de rekenlessen reserveren de leerkrachten structureel tijd voor korte, (klassikale) oefenmomenten, waarbij de leerkrachten de aandacht van de leerlingen richten op óf nauwkeurigheid óf tempoverhoging óf verkorting van rekenhandelingen. Voor de leerlingen zijn de oefeningen bekend, dus de uitleg kost weinig tijd en is efficiënt. De oefeningen worden kort nabesproken waarbij het accent op het vooraf gestelde doel ligt. Alle leerlingen doen mee aan de automatiseringsoefeningen. De leerkracht past de doelen aan aan het niveau van het kind.

Daarnaast maken de leerkrachten tijdens de les gebruik van de instructietafel om kinderen extra te begeleiden bij het automatiseren van de basisvaardigheden rekenen en wiskunde en geven zij leerlingen, als dit nodig is, extra tijd om te oefenen. De school beschikt over additionele materialen, die passen bij de eigen methodische aanpak. Kinderen die moeite hebben met automatiseren krijgen aangepaste verwerkingsstof, maar leerkrachten zien er ook op toe dat sterke rekenaars hun basisvaardigheden blijven onderhouden.

Zorg en begeleiding

De leerkrachten signaleren, al vanaf groep 1 en 2, tijdig welke leerlingen moeite hebben met automatiseren van de basisvaardigheden. Na een zorgvuldige analyse stellen de leerkrachten handelingsplannen of groepsplannen op, die sturing geven aan het handelen van de leerkrachten. Na afloop worden de plannen geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

Kwaliteitszorg

De school hanteert eigen opbrengstdoelen. Door geregeld de resultaten voor rekenen en wiskunde te evalueren waarbij zowel de methode-onafhankelijke als methodeafhankelijke toetsen betrokken worden, heeft de school ook zicht op de leerresultaten met betrekking tot het automatiseren van de basiskennis en eventuele tekorten hierin. De school evalueert daarnaast regelmatig haar reken-wiskundeaanbod en de hoeveelheid leertijd voor rekenen en wiskunde in relatie tot de opbrengstgegevens.

Daarnaast heeft de school om de kwaliteit van het onderwijs in het automatiseren van de basisvaardigheden rekenen en wiskunde veilig te stellen schoolafspraken gemaakt. De school heeft additionele rekenmaterialen aangeschaft gericht op automatiseren die in alle groepen gebruikt worden. De school is zich daarnaast bewust van het belang van de ontwikkeling van een goede 'rekenbasis' in de onderbouw. De leerkrachten in groep 1 en 2 besteden daartoe structureel aandacht aan de voorbereidende rekenvaardigheden.

3 Conclusie

De inspectie concludeert dat de kwaliteit van het onderwijs op De Ark op de onderzochte onderdelen op orde is. Uit het onderzoek is gebleken dat de school op die gebieden geen tekortkomingen kent. Om die reden wordt het reeds aan de school toegekende basisarrangement gehandhaafd. De bevindingen zullen worden betrokken bij de eerstvolgende risicoanalyse, waarbij opnieuw de vraag aan de orde is of het toezichtarrangement eventueel moet worden aangepast.

De inspectie concludeert tevens dat de naleving van de wet- en regelgeving voor de standaard gecontroleerde onderdelen op orde is.

Bijlage

Overzicht indicatoren en bevindingen.

Met de scores 1 tot en met 5 wordt tot uitdrukking gebracht in welke mate de indicatoren op de school zijn gerealiseerd:

- 1 slecht;
- 2 onvoldoende;
- 3 voldoende;
- 4 goed;
- 5 niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten).

Bij wet- en regelgeving is in de waardering tot uitdrukking gebracht of de school wel (ja) of niet (nee) voldoet aan de genoemde wettelijke vereisten.

(De nummering van de indicatoren verwijst naar de nummering van de volledige set indicatoren uit het Toezichtkader po/vo 2009. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, zijn gemarkeerd met een asterisk*.)

Het kwaliteitsprofiel van CBS De Ark

Kwaliteitsaspect 1: De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden.

	1	2	3	4	5
1.1 * De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
1.2 * De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
1.4 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.			●		
1.5 De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.			●		

Kwaliteitsaspect 7a: De leraren volgen systematisch de vorderingen van de leerlingen.

	1	2	3	4
7.1 * De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.				●

Kwaliteitsaspect 8: De leerlingen die dat nodig blijken te hebben, krijgen extra zorg.

	1	2	3	4
8.1 De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.				●
8.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.				●
8.3 * De school voert de zorg planmatig uit.			●	
8.4 De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			●	

Kwaliteitsaspect 9: De school heeft een systeem voor kwaliteitszorg.

	1	2	3	4
9.1 De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.				●
9.2 De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.				●
9.3 De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.				●
9.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.				●
9.5 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.				●
9.6 De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.				●

Wet- en regelgeving

	ja	nee
N1 Door of namens het bestuur is de vastgestelde schoolgids naar de inspectie gestuurd en deze schoolgids bevat de verplichte onderdelen (WPO, art. 16 en 13).	●	
N2 Door of namens het bestuur is het vastgestelde schoolplan naar de inspectie gestuurd en dit schoolplan bevat de verplichte onderdelen (WPO, art. 16 en 12).	●	
N3 Door of namens het bestuur is het vastgestelde zorgplan van het samenwerkingsverband naar de inspectie gestuurd en dit zorgplan bevat de verplichte onderdelen (WPO, art. 19).	●	
N4 De geplande onderwijstijd voldoet aan de wettelijke vereisten (WPO, art. 8).	●	